Lengoaiak, Konputazioa eta Sistema Adimendunak

2. gaia: Lengoaiak – 0,9 puntu Bilboko Ingeniaritza Eskola (UPV/EHU) Ebazpena

2016-01-11

1 A^* zenbagarria da eta 2^{A^*} zenbaezina da (0,325 puntu)

1.1. (0,025 puntu) Har dezagun $A = \{a,b,c\}$ alfabetoa. A^* -ko hitzak zenbatuz joateko era egokia zein den zehaztu. Horretarako, zerrendako lehenengo 15 hitzak orden egokian eman.

$$[\varepsilon, a, b, c, aa, ab, ac, ba, bb, bc, ca, cb, cc, aaa, aab, \dots]$$

1.2. (0,300 puntu) Har dezagun edozein A alfabeto. Kontraesanaren teknika erabiliz, 2^{A^*} zenbaezina dela frogatu.

Frogapen hau honako atal hauen bidez labur daiteke:

• Demagun 2^{A^*} zenbagarria dela. 2^{A^*} zenbagarria baldin bada, $I\!\!N \to 2^{A^*}$ erako g funtzio bijektibo bat badagoela ziurta dezakegu. g funtzio hori erabiliz 2^{A^*} multzoko lengoaia denak zerrenda batean ipini ahal izango ditugu:

$$[g(0), g(1), g(2), g(3), \dots, g(j), \dots]$$

• Badakigu A^* zenbagarria dela eta, ondorioz, $I\!\!N \to A^*$ erako f funtzio bijektibo bat badagoela ziurta dezakegu. f funtzio hori erabiliz A^* multzoko hitz denak zerrenda batean ipini ahal izango ditugu:

$$[f(0), f(1), f(2), f(3), \dots, f(j), \dots]$$

ullet g eta f funtzioak erabiliz C izena emango diogun lengoaia definituko dugu honako irizpide hau jarraituz:

 $I\!N$ multzokoa den k zenbaki bakoitzeko:

- -f(k) hitza g(k) lengoaiakoa baldin bada, orduan f(k) hitza ez da C lengoaiakoa.
- -f(k) hitza g(k) lengoaiakoa ez bada, orduan f(k) hitza C lengoaiakoa da.
- C lengoaia 2^{A^*} multzoko elementu bat izango denez, g funtzioak C lengoaiari ere zenbaki bat egokituko dio. Demagun zenbaki hori j zenbakia dela. Beraz, C = g(j).
- ullet Kontraesana f(j) hitza C lengoaiakoa al den aztertzerakoan sortuko da. Aurretik finkatu dugun irizpidearen arabera:
  - -f(j) hitza g(j) lengoaiakoa baldin bada, orduan f(j) hitza ez da C lengoaiakoa. Baina C=g(j) denez, honako hau daukagu: f(j) hitza g(j) lengoaiakoa baldin bada, orduan f(j) hitza ez da g(j) lengoaiakoa. Eta hori ezinezkoa da, f(j) hitza ezin baita aldi berean g(j) lengoaian egon eta ez egon.
  - f(j) hitza g(j) lengoaiakoa ez bada, orduan f(j) hitza C lengoaiakoa da. Baina C=g(j) denez, honako hau daukagu: f(j) hitza g(j) lengoaiakoa ez bada, orduan f(j) hitza g(j) lengoaiakoa da. Eta hori ezinezkoa da, f(j) hitza ezin baita aldi berean g(j) lengoaian ez egon eta egon.
- 2^{A^*} zenbagarritzat joz edo hartuz kontraesana sortu denez, 2^{A^*} zenbaezina dela ondoriozta dezakegu.

2 Lengoaien definizioa (0,575 puntu)

Har dezagun $A = \{a, b, c\}$ alfabetoa:

2.1. (0,100 puntu) c-rik ez duten eta bi b jarraian ez dituzten hitzez osatutako L_1 lengoaiaren definizio formala eman. Adibidez, ε , aaa, aaab, aaaba, baab, aaabaababa, a, b eta abab hitzak L_1 lengoaiakoak dira baina ccc, bbbb, abb, cbcca, aaac, bbbab, aabbaba, baabb eta aaabbbccc ez dira L_1 lengoaiakoak.

$$L_1 = \{ w \mid w \in A^* \land |w|_c = 0 \land \forall k (k \in \mathbb{N} \land 1 \le k \le |w| - 1 \land w(k) = b \to w(k+1) \ne b) \}$$

Beste aukera bat:

$$L_1 = \{ w \mid w \in A^* \land |w|_c = 0 \land \neg \exists k (k \in \mathbb{N} \land 1 \le k \le |w| - 1 \land w(k) = b \land w(k+1) = b) \}$$

Beste aukera bat:

$$L_1 = \{ w \mid w \in A^* \land |w|_c = 0 \land \neg \exists u, v(u \in A^* \land v \in A^* \land w = ubbv) \}$$

2.2. (0,050 puntu) Ezkerretik hasita, laugarren posizioan a sinboloa duten hitzez osatutako L_2 lengoaiaren definizio formala eman. a sinboloa behin baino gehiagotan ager daiteke. Adibidez, aaaaa, baaabc, baaaccac, abbaccccabbaa eta bbcaccbbb hitzak L_2 lengoaiakoak dira baina ε , cba, aa, aacba, aabbaccbc eta aaccbccb ez dira L_2 lengoaiakoak.

$$L_2 = \{ w \mid w \in A^* \land |w| \ge 4 \land \exists u, v(u \in A^* \land v \in A^* \land |u| = 3 \land w = uav) \}$$

Beste aukera bat:

$$L_2 = \{ w \mid w \in A^* \land |w| \ge 4 \land w(4) = a \}$$

Beste aukera bat:

$$L_2 = \{a, b, c\}^3 \{a\} \{a, b, c\}^*$$

2.3. (0,075 puntu) a sinboloa ezkerretik hasita laugarren posizioan bakarrik duten hitzez osatutako L_3 lengoaiaren definizio formala eman. Beraz, a sinboloa behin bakarrik ager daiteke. Adibidez, cccab, bbbabb eta bccaccbc hitzak L_3 lengoaiakoak dira baina ε , cba, aa, aacba, bbbbbb, c, aaaaaa, bbbacaab eta bbccaccb ez dira L_3 lengoaiakoak.

$$L_3 = \{ w \mid w \in A^* \land |w| \ge 4 \land \exists u, v(u \in A^* \land v \in A^* \land |u| = 3 \land |u|_a = 0 \land |v|_a = 0 \land w = uav) \}$$

Beste aukera bat:

$$L_3 = \{ w \mid w \in A^* \land |w| > 4 \land |w|_a = 1 \land w(4) = a \}$$

Beste aukera bat:

$$L_3 = \{b, c\}^3 \{a\} \{b, c\}^*$$

2.4. (0,075 puntu) Gutxienez zortzi osagai eta a sinboloa ezkerretik hasita laugarren posizioan eta eskuinetik hasita laugarren posizioan bakarrik duten hitzez osatutako L_4 lengoaiaren definizio formala eman. Beraz, bi a izango dituzte hitz horiek. Adibidez, cccababbb, bbbabbccaccb eta bccaacbc hitzak L_4 lengoaiakoak dira baina ε , cccabbb, cba, aa, aacba, bbbbbb, c, aaaaaa, bbbacaabcc eta bbccaccb ez dira L_4 lengoaiakoak.

$$L_4 = L_3(L_3)^R$$

Beste aukera bat:

$$L_4 = \{ w \mid w \in A^* \land |w| \ge 8 \land \exists u, v, x (u \in A^* \land v \in A^* \land x \in A^* \land |u| = 3 \land |x| = 3 \land |u|_a = 0 \land |v|_a = 0 \land |x|_a = 0 \land w = uavax) \}$$

Beste aukera bat:

$$L_4 = \{ w \mid w \in A^* \land |w| \ge 8 \land |w|_a = 2 \land w(4) = a \land w(|w| - 3) = a \}$$

Beste aukera bat:

$$L_4 = \{b, c\}^3 \{a\} \{b, c\}^* \{a\} \{b, c\}^3$$

2.5. (0,100 puntu) a sinboloa baldin badute, behin bakarrik eta gainera ezkerretik hasita laugarren posizioan duten hitzez osatutako L_5 lengoaiaren definizio formala eman. Adibidez, ε , b, ccc, bbcbbccc, cccab, bbbabb eta bccaccbc hitzak L_5 lengoaiakoak dira baina a, aaaaa, cba, bbbaba, aacba, bbabbb eta bbccaccb ez dira L_5 lengoaiakoak.

$$L_5 = \{ w \mid w \in A^* \land (|w|_a \neq 0 \rightarrow (|w| \geq 4 \land |w|_a = 1 \land w(4) = a)) \}$$

Beste aukera bat:

$$L_5 = L_3 \cup \{b, c\}^*$$

Beste aukera bat:

$$L_5 = L_3 \cup \{w \mid w \in A^* \land |w|_a = 0\}$$

2.6. (0,075 puntu) a sinboloa baldin badute, behin bakarrik eta gainera eskuinetik hasita laugarren posizioan duten hitzez osatutako L_6 lengoaiaren definizio formala eman. Adibidez, ε , b, ccc, bbcbbccc, caccb, bbabbb eta bcccacbc hitzak lengoaiakoak dira baina a, aaaaa, cba, bbbaba, aacba, bbabbb eta bbcacccb ez dira L_6 lengoaiakoak.

$$L_6 = (L_5)^R$$

Beste aukera bat:

$$L_6 = \{ w \mid w \in A^* \land (|w|_a \neq 0 \rightarrow (|w| \geq 4 \land |w|_a = 1 \land w(|w| - 3) = a)) \}$$

Beste aukera bat:

$$L_6 = (L_3)^R \cup \{b, c\}^*$$

Beste aukera bat:

$$L_6 = (L_3)^R \cup \{w \mid w \in A^* \land |w|_a = 0\}$$

2.7. (0,050 puntu) Bai b sinboloa eta bai c sinboloa kopuru bikoitian dituzten hitzez osatutako L_7 lengoaiaren definizio formala eman. Adibidez, ε , a, abb, babbab, cc, bcccbc eta accaabcbc hitzak lengoaiakoak dira baina aab, abaac, ccccc, babac eta b ez dira L_7 lengoaiakoak.

$$L_7 = \{ w \mid w \in A^* \wedge |w|_b \bmod 2 = 0 \wedge |w|_c \bmod 2 = 0 \}$$

2.8. (0,050 puntu) b sinboloa edo c sinboloa (gutxienez bietako bat) kopuru bakoitian dituzten hitzez osatutako L_8 lengoaiaren definizio formala eman. Adibidez, b, bbb, aabc, caaabb eta abcbcbca hitzak lengoaiakoak dira baina ε , a, bbcc, acac, cabbcaa eta acbcba hitzak ez dira L_8 lengoaiakoak.

$$L_8 = \overline{L_7}$$

Beste aukera bat:

$$L_8 = \{ w \mid w \in A^* \land (|w|_b \bmod 2 \neq 0 \lor |w|_c \bmod 2 \neq 0) \}$$